

μένων ξένους, ἰδίᾳ δὲ τὸν Λούκουλλον. Ἄλλὰ τίς ἐνθυμείται τὸν νικητὴν τοῦ Μιθριδάτου, τὸν συγγραφέα τοῦ μαρσικοῦ πολέμου ἢ τὸν ἀναγνώστην τοῦ Ξενοφῶντος; Πάντα ταῦτα ἔπασαν εἰς λήθην καὶ μόνον τὰ πολυτελῆ δεῖπνα δίδωσταν τοῦ ἀνδρὸς τὴν μνήμην, παροιμιώδη αὐτὴν κατὰ τὴν ἰστορίαν. Οὕτως ὁ περιόδοξος στρατηγός, ὁ φίλος τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Κικέρωνος, ὁ προστάτης τῶν ἐν Ῥώμῃ Ἑλλήνων, ὁ συμβιωτὴν μετὰ τοῦ ἐξ Ἀσκάλωνος φιλοσόφου Ἀντιόχου, ὁ περικλητὸς Ῥωμαῖος οὐτινος ὁ οἶκος ἦν «ἐστία καὶ πρυτανεῖον ἑλληνικὸν τοῖς ἀριστομένοις εἰς Ῥώμην», δὲν εἶναι διὰ τοὺς πολλοὺς εἰμὴ «ἐνὸς φρεσὸς φαχῆς!» Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ Λούκουλλος, δειπνῶν κατὰ μόνον ἢ μετὰ συνδικητῶν, ἐσεβάσθη πάντοτε ἑαυτὸν, ὡς μαρτυροῦσι τὰ πολλὰ περὶ τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἀνέκδοτα. Ἐξέτιζέ ποτε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀγαθούς τινες Ἑλληνας, ἀναβάνας εἰς Ῥώμην καὶ εἰς τὴν πατρῴαν λιτότητα εἰθισμένους. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι ἦσαν, ὡς φαίνεται, φιλότιμοι καὶ ἐπὶ τέλους ἀπέριψαν τὴν πρόσκλησιν, κίσχονόμενοι νὰ γίνωνται αἴτιοι τοιαύτης καθ' ἑκάστην δαπάνης. «Μὴ στενοχωρεῖσθε, ἄνδρες Ἕλληνας, εἶπεν ὁ Λούκουλλος μειδιῶν ἐκ τούτων γίνεσθαι τι καὶ δι' ὑμᾶς, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα διὰ τὸν Λούκουλλον.»

Ὁ Ἡσαῦ ἐπώλησε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰακώβ ἀντὶ πινακίου ἐψημένης φαχῆς, — τί πείνα καὶ τί ἀδελφικὴ ἀγάπη! — ὁ Λούκουλλος ὅμως ἐξετίμα τὴν γαστέρα του κατὰ περισσώτερον ἢ ἐκεῖνος τὰ νερόδραστα αὐτοῦ πρωτοτόκια. Ὅτε ὁ Κικέρων καὶ ὁ Πομπήιος ἐδείπνησαν παρὰ τῷ Λουκούλλῳ ἢ τοῦ δεῖπνου σπατάλη ἀνέβη εἰς πενήτηντα χιλιάδας δραχμῶν καὶ σημειώσατε ὅτι οὐδεμία εἶχε προηγηθῆ πρόσκλησις, ἀλλ' οἱ δύο φίλοι, συναντήσαντες καθ' ὁδὸν τὸν ἐπιτάτορα, εἶπον αὐτῷ, ὡς καὶ ἡμεῖς λέγομεν καθ' ἑκάστην. «Μὰς κάμνεις σήμερον τὸ δεῖπνον; ἀλλὰ σὰν φασὸν, χωρὶς ἐτοιμασίας, ἀπὸ τωύρισκόμενον.» Καὶ ὁ Λούκουλλος μετὰ πολλὰ ἔσπερξεν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως νὰ γείνη τὸ δεῖπνον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀλλὰ le menu τοῦ Ἀπόλλωνος ἦτο τετραγμένον εἰς 50,000 δραχμῶν. Ἄλλ' ὅτι θαυμασίως ἀπεικονίζεῖ ὁποῖαν ὑψηλὴν ἰδέαν εἶχεν ὁ Λούκουλλος περὶ τῆς εὐγενεστάτης αὐτοῦ γαστρὸς, εἶναι τὸ ἐξῆς· ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ δειπνήσῃ μόνος, ὁ οἰκονόμος αὐτοῦ μίαν μόνον τράπεζαν, καὶ μέτριον πρὸσθηκε δεῖπνον, δι' ὅπερ ἀγανακτῆσας ὁ Λούκουλλος ἐκάλεσεν αὐτόν. Τούτου δὲ δικαιολογουμένου ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον συνδικητῆμονες, ἀρκοῦν ἐνόμισε τὸ δεῖπνον, «Τί λέγεις; εἶπεν ὁ γαστρίμαχος δεσπότης· δὲν ἤξεύρεις, κελότυχς, ὅτι σήμερον παρὰ Λουκούλλῳ δεῖπνεὶ ὁ Λούκουλλος;»

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΛΕΒΗΝΟΣ.

Κατ' οἶκον, ἢ ἐν δημοσίοις σχολείοις πρέπει νὰ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΩΝΤΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ;

Ἄνδρες τινὲς μεγαλόφρονες, καὶ ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἔρωτος αὐτῶν φλεγομένου, πολλάκις ἐνόμισαν, ὅτι ἡ νεολαία δύναται νὰ μανθάνῃ πλεῖονα πράγματα καὶ ν' ἀποφεύγῃ ἐλαττώματα πλεῖστα, μὴ φριτώσῃ εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα. Οὕτω λοιπὸν πολλοὶ γονεῖς, ἐξ ἄκρας πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν στοργῆς ὀρμώμενοι, ἐξεπίδεδυσαν ταῦτα κατ' οἶκον. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι οἱ οὕτως ἐκπαιδευθέντες ἔμαθον πλεῖστα πράγματα, ἀντὶ δύο δέκα, ὅτι δὲ διεφύλαξαν τὰ τε ἤθη καὶ τὴν υγιείαν κατὰ τὰ πρῶτα εἰκοσιν ἔτη τῆς ἡλικίας· ἀλλὰ καὶ ποσάκις δὲν ἀπεδείχθη, ὅτι τὰ ἄθη ἐκεῖνα, ἀτινα ὑπέσχοντο τοῦ; γλυκυτάτους τῶν κερπῶν, ἐφάρησαν ἐν οἰκτρᾷ ἀκαρπείᾳ; Ὅσα μανθάνει ὁ παῖς κατὰ τὴν ψυχρὰν καὶ ἄψυχον μέθοδον τῆς κατ' οἶκον ἐκπαιδύσεως, μὴ ἐξεγειρόμενος δι' ἀμίλλης, μὴ φοβούμενος ποινήν, δὲν ἐντυποῦνται διαρκῶς ἐπὶ τοῦ νοῦς αὐτοῦ. Ἡ δὲ στενοχωρία, ἣν ὑπέστη κατὰ τὰ εἰκοσιν ἐκεῖνα ἔτη ἐν τῇ πατρικῇ ἐστίᾳ, ἐξεγειροῦσιν αὐτὸν πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ ὠθεῖ εἰς ἄτοπα, ἀτινα μόνον τῇ νεαρᾷ ἡλικίᾳ συγχωροῦνται. Ἡ ἐποχὴ ἄρα, καθ' ἣν πρέπει ν' ἀναπτυχθῶσι τὰ προτερήματα καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀνδρὸς, καταδαπανᾶται ἐν τῇ ἀργίᾳ καὶ τῇ ἀσωτείᾳ· καὶ ἐτι πλεόν, συνήθειαι τινες, ἀποκτηθεῖσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὅπου ὁ νεαρός ἐκεῖνος πατρικίως δὲν εἶχεν ἀντίπαλον οὔτ' ἀνταγωνιστὴν, καθιστῶσιν αὐτὸν ἀνίκανον νὰ ὑποστῇ τὰς ἐν τῇ κοινωνίᾳ συγκρούσεις, καὶ διασῶζονται ἐν αὐτῷ πάντοτε ἐλαττώματα τοῦ χαρακτῆρος, ἀτινα ἢ πρὸς ἄλλους ἀντιπαράστασις καὶ ἢ μετὰ τῆς κοινωνίας συγχρότως, ἐνωρὶς ἀρξάμενοι, ἤθελον ἐκρίζωσαι ἀπ' αὐτοῦ.

Τοιοῦτο λοιπὸν εἶναι συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα ἀνατροφῆς, σκοπούσης μὲν νὰ ἀναδείξῃ θαυμαστόν τινα ἄνδρα ἄνευ ἐλαττώματος, ἐλπίζούσης δὲ, ὅτι θέλει παράσχει τῷ δυστυχῇ τούτῳ ἀνδρὶ τὰ πρωτεῖα ἀπέναντι τῆς ἀνευδιζομένης γενεᾶς τῶν συγχρόνων.

Τὸ σκελετὸν δὲ τοῦ συστήματος τούτου φαίνεται παρὰ τὸν ὅτι δὲν λαμβάνεται ἀρκούντως ὑπ' ὄψιν, ὅτι σκοπὸς τῆς ἐκπαιδύσεως εἶναι οὐ μόνον ἡ τοῦ νοῦς ἀνάπτυξις, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ χαρακτῆρος διάπλασις. Διότι ὀλίγον ὠφελεῖται ὁ παῖς, γινώσκων ἀτελῆ τινὰ περὶ ὀρυκτολογίας, ἢ ἀπαγγέλλον τροχάδην τοὺς τεχνικούς ὄρους τῆς βοτανικῆς, ὀμιλῶν περὶ ἀργίλου καὶ πολυκνδρίων φυτῶν, ὅταν αἴφνης ὁ τοιοῦτος παῖς κλαίῃ, ἀνζημιωθῇ ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν σφαιριδίων ὥστε τὸ δημόσιον σχολεῖον διαπλάττει τὸν χαρακτῆρα. Ἐρχόμενος λοιπὸν ἐκεῖ ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ἐν ἣ διαφθίρεται, ὅπου ἢ προπαίτεται θεωρεῖται εὐφυῆ καὶ ἡ ἰσχυ-

ρογγωμοσύνη ευστάθεια, ὁ παῖς ἐν τῷ σχολείῳ ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἀτομικὴν καὶ ἀληθῆ αὐτοῦ ἀξίαν. Ὅθεν, ἂν μὲν ᾔηται δύστροπος, μένει ἀπομεινωμένος, ἂν δὲ ὀργίλος, βράπιζεται. Καὶ ἕνα συλλήβδην εἰπόμεν, ἐν τῷ σχολείῳ προαλείφεται ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀγῶνας, ἐπὶ τὰ δυσχερῆ ἔργα τοῦ δικαστικοῦ ἀνδρός, τοὺς κινδύνους τοῦ στρατιώτου. Πάντα δὲ ταῦτα εἰσι πολλῶ σπουδαιότερα ἀπλῆς γνώσεως ἀποκτήσεως. Διότι πολλοὶ μὲν ἀναπτύσσουσι τὰς γνώσεις αὐτῶν ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας, ὀλίγοι ὅμως μετὰ τὸ εἰκοστὸν μεταβάλλουσι χαρακτῆρα.

JOHN RUSSELL.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Εἰς Τοῦρκος πολιτικός, εἰς Ἀρμένιος καὶ εἰς Ἑυρωπαϊὸς διπλωμάτης συνδιελθόντο ἡμέραν πινὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τοῦ τουρκικοῦ συντάγματος μετὰ τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ.

— Μάτην κοπιᾶτε, εἶπε πρῶτος ὁ Ἑυρωπαϊὸς, προσπαθοῦντες νὰ ἐμφυτεύσητε ἐν Τουρκίᾳ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτὸ φυτὸν τὸ καλούμενον *Σύνταγμα*, ὅπερ ἕνα ἐπιτύχη καὶ ῥιζωθῆ ἔχει ἀνάγκη ἄλλης ἀτμοσφαιρας. Φρονεῖτε σπουδαίως ὅτι τὸ σύνταγμα θὰ ἐπιζήση εἰς τὴν ἐνεστῶσαν πολιτικὴν κρίσιν καὶ ἰδίως ὅτι θὰ ᾔηται ἡ πανάκεια ὅλων τῶν κακῶν ὑπ' ὧν πάσχει ὁ τόπος;

— Βεβαίως, ἀπεκρίνατο ὁ Ἀρμένιος, τὸ σύνταγμα δὲν εἶναι ἄεθρον δυνατὸν νὰ καταστραφῆ· εἶναι ἀπὸ τοῦδε ἄφθαρτον. Οὐδὲ εἰς ὑπάρχει νοήμων Τοῦρκος μὴ ἀναγνωρίζων ὅτι εἶναι ἀναγκαστικὸν, ἀπαραίτητον μάλιστα, εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς αὐτοκρατορίας. Παρατηρήσατε, ἄλλως τε, ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὅτι εὐκολώτερον εἶναι νὰ μὴ δοθῶσι παντάπασιν ἐλευθερίαι εἰς λαόν τινα ἢ νὰ τὸν ἀφαιρεθῶσιν, ἀφοῦ ἀπῆλαυσεν αὐτῶν ἔστω καὶ διὰ μίαν μόνην στιγμὴν.

— Θὰ εἴχετε δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Ἑυρωπαϊὸς, ἐὰν οἱ Τοῦρκοι ᾔησαν ἄξιοι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλ' ὑποστηρίζω καὶ ἀποδεικνύω ὅτι δὲν εἶναι. Ὅπως ἀπολαμβάνη λαὸς τις τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν δὲν ἀρκεῖ νὰ τὰς ἔχη, πρέπει νὰ τὰς ἐκτιμᾷ· οἱ δὲ Τοῦρκοι εἶναι ὅλως ἀνίκανοι πρὸς τοῦτο, ἔνεκα τῶν ἠθῶν τῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρός των. Ἀπλῆ τις παραβολὴ θὰ σᾶς πείσῃ καλλίτερα περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης ἢ τὰ ἰσχυρότερα ἐπιχειρήματα. Εἷς ἐκ τῶν φίλων μου, Πρόξενος ἐν Ἀδένῃ, μοὶ διηγεῖτο ὅτι μίαν τῶν ἡμερῶν προσεκάλεσεν εἰς τὸν οἶκόν του Ἄραβᾶ τινα Σέχην, εἰς ὃν προσέφερε ψυχρὸν πόντισιον. Ὁ Ἄραβς τοσοῦτον εὐχαριστήθη ἐκ τῆς γεύσεως τοῦ ποντισίου ὥστε ἠρώτησε τὸν Πρόξενον ἐὰν ἠδύνατο νὰ εὔρη τοιοῦτον ἐν τῇ ἀγορᾷ. «Ὅχι, τῷ εἶπεν ὁ Πρόξενος, διότι τὸ πα-

ρασκευάζω μόνος μου» καὶ τῷ ἐξήγησε τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς. Ὁ Σέχης ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του, προσεκάλεσε τοὺς ἀρίστους τῶν φίλων του.— Ἐλάτε, τοῖς εἶπε, νὰ σᾶς προσφέρω ἐν ἐξάσιον ποτὸν, τὴν παρασκευὴν τοῦ ὁποίου ἐδιδάχθη παρ' ἐνὸς σοφοῦ Ἑυρωπαϊοῦ· καλέσας δὲ τὸν ὑπρέτην του τῷ ἐπανελάβε λέξιν πρὸς λέξιν τὰς ὁδηγίας τοῦ Προξένου.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν νερὸν ἀπεσταλαγμένον, ἀφέντη, εἶπεν ὁ ὑπρέτης.— Δὲν πειράζει, πάρε νερὸν τοῦ πηγαδιοῦ.— Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ζάχαρι.— Πάρε μέλι.— Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν κανέλλαν.— Πάρε πιπέρι.— Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν οὔτε λεμόνι οὔτε κονιάκ.— Πάρε ξύδι καὶ ῥακί.

Οἱ προσκεκλημένοι τοῦ Σέχη, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἑυρωπαϊὸς διπλωμάτης, ἅμα γευσάμενοι τοῦ οὕτω παρασκευασθέντος ποντισίου εὔρον ὅτι ἦν ἀηδέστατον ἱατρικόν, καὶ εἶχον δίκαιον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει νῦν καὶ περὶ τοῦ τουρκικοῦ συντάγματος. Σᾶς λείπουν τόσα καὶ τόσα πράγματα ὥστε τίποτε ἄξιον λόγου δὲν θὰ κατορθώσητε ἢ τοῦλάχιστον τίποτε ἀνάλογον πρὸς τὰ Ἑυρωπαϊκὰ συντάγματα.

Ἐπεὶ τὸ Τοῦρκος καὶ ὁ Ἀρμένιος ἐσιώπησαν.

Α. Μ.

ΕΙΣ ΕΜΑΥΤΟΝ

Λησμονῶν σεαυτὸν καὶ πᾶν θεῖον, εἰς τὰ πέριξ τὸ βλέμμα περιστρέφεις καὶ εἰς πᾶν τὴν ὕλην εὐχαριστοῦν προστρέχεις ἀνευδοιάστως. Ἄλλ' αἴφνης φοβερὰ νέφη ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν σου ἐγείρονται, θύελλα τὰ πλαστὰ χαρὰς ἀντικείμενα ἀνατρέπει καὶ τὴν ἐψιμυθιωμένην ὕλην ἀποψιλοῦσα, ὑπὸ τὴν οἰκτρὰν αὐτῆς μορφήν σοὶ παρουσιάζει. Βλέπεις τότε τὴν ἀλήθειαν, βλέπεις πόσον μακρὰν αὐτῆς ἐπορεύεσο, καὶ μετὰ τρέμοντος χεῖλους καὶ παλλούσης καρδίας παρ' αὐτῆς σωτηρίαν ζητῶν, πρὸς αὐτὴν τὸ βῆμα διευθύνεις. Πλὴν ὀλίγη παρέρχεται ὥρα, κοπάζει ἡ θύελλα καὶ ὁ αὐτὸς ψευδὴς πέπλος ἀναπεταννύμενος, καλύπτει αὐθις τὰ πάντα. Ἀλλὰ σσεῖς τότε τὸ βῆμα, ἀφίνεις σεαυτὸν νὰ ἀπατηθῆ καὶ νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀλήθειαν... ὦ! πόσων δακρῶν ἄξιος εἶσαι! διὰ τί τοσοῦτον τυφλώττεις; Τί θέλεις λαιπὸν; Κατὰ πάσαν στιγμὴν τοῦ βίου σου τρικυμία νὰ σὲ περικυκλώσιν, ἵνα ἔχῃς τὸ βλέμμα ἐνδεδεχῶς πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐστραμμένον; Ἀλλὰ διὰ τί τότε ἀδημονεῖς, ὁπότεν αὐταὶ ἐπέρχονται; Σίγα, διότι Ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τοῦ νεύματος τὸ ἄπειρον ὑποτάσσει, εἶναι μὲν εὖσπλαγχνος, ἀλλ' εἶναι καὶ δίκαιος.

* *

Ἐπότεν ἡ ψυχὴ σου κυριεύεται ὑπὸ τοῦ πάθους, καὶ φοβῆσαι μὴ εἰς βάραθρον ἐξολισθήσης, ζήτησον ἐν τῇ διανοίᾳ σου ἀντικείμενον